

Lausunto hallituksen esitykseen laiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

VN/23793/2023

Lausuttavaa ansiopäivärahan määrän alentamista koskevasta ehdotuksesta?

Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry vastustaa ansiopäivärahan määrän alentamista koskevaa heikennysehdotusta. Hallituksen suunnittelema porrastus johtaa käytännössä siihen, että matalapalkka-aloilla työskentelevien ansiosidonnainen päiväraha tulee jatkossa olemaan tosiasiasa vain 2 kuukauden mittainen. Porrastaminen laskee jo ennestään pienen ansiosidonnaisen päivärahan määrää kahden kuukauden jälkeen Kelan peruspäivärahan tasolle. Hallituksen esitys tulee siis osumaan kaikista kipeimmin kaikista pienituloisimpiin ihmisiin.

Työttömyysvakuutusmaksuilla työntekijä vakuutetaan mahdollisen työttömyyden varalle. Hallitus näyttää unohtaneen, mitä termi *ansiosidonnainen* tarkoittaa. PAU muistuttaa, että ansiosidonnainen tarkoittaa ”*ansioihin sidottua*” eli sitä, että ansiosidonnaisena päivärahana maksettava summa heijastelee tiettyjen laskusäännösten mukaan työntekijän töissä ansaitseman ansion suuruutta. Ansiosidonnainen päiväraha on jo nyt Suomessa muita Pohjoismaita alemmalla tasolla. Hallitus haluaa viedä Suomea yhä kauemmaksi niin pohjoismaisesta mallista ja rapauttaa ansiosidonnaisen päivärahan ansiosidonnaisuuden. Sen sijaan, että pienituloinen työttömäksi jäänyt voisi ansiosidonnaisella päivärahalla keskittyä työnhakuun, joutuu hän nyt miettimään, millä rahalla laskut maksetaan, kun jokaiseen taloudelliseen sosiaaliturvan tukiverkkoon on hallituksen toimesta tehty aina vain suurempia aukkoja.

PAU toteaa, että hallitus jatkaa vastuutonta ideologista ja tutkittuun tietoon perustumatonta politiikkaansa ajamalla läpi työntekijän asemaa heikentäviä lakimuutoksiaan ilman riittävää yksilötason kokonaisarviota. Hallituksen sosiaaliturvaleikkaukset kohdistuvat samoihin ihmisiin moninkertaistaen sen tulonalennuksen, kuin mitä lakiesityksissä on pidetty esillä.

Lausuttavaa palkkatuetta työtä ja työssäoloehdotusta koskevasta ehdotuksesta?

Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry vastustaa hallituksen esitystä, jonka mukaan palkkatuettu työ ei pääsääntöisesti enää kerryttäisi työssäoloehdotusta. Palkkatuettu työ on työsuhteista työtä ja sen tulisi kerryttää työssäoloehdotusta samalla tavalla kuin muukin työsuhteinen työ.

Lausuttavaa ehdotuksesta, joka koskee luopumista eräistä työssäoloehdotusta ja ansiopäivärahan määrä koskevista ikäsidonnaisista poikkeuksista?

Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry vastustaa ikäsidonnaisista poikkeuksista luopumista. Fyysisesti raskaissa töissä, millaista postityökin on, suuren osan työkyky rajoittuu viimeistään noin 30 työvuoden jälkeen. Raskas ja toistuvaliikkeinen työ johtaa monilla olka-, polvi- ym. leikkaukseen. Työkyvyn aleneminen saattaa lopulta johtaa myös työpaikan menettämiseen, kun työkyky ei enää mahdollista työsuoritusta. Ikäsidonnaiset poikkeukset ovat näille ihmisille elintärkeitä ja niiden poistaminen on kohtuutonta.

Lausuttavaa vaikutuksista kotitalouksiin?

Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry on huolissaan hallituksen kykenemättömyydestä tehdä kokonaisvaltaisia arvioita lakimuutostensa kerrannaisvaikutuksista samoihin yksilöihin ja perheisiin. Myös oikeuskansleri Tuomas Pöysti on tuonut saman huolen esille 18.1.2024 antamassaan lausunnossa. Hallitus on vauhtisokeudessaan unohtamassa, että leikkaussakset osuvat ihmisiin eivätkä tilastoihin.

Pienituloisilla satasen leikkaus toimeentuloon aiheuttaa ison loven. Kun näitä satasia napsitaan pois niin ansiosidonnaisesta päivärahasta, lapsikorotuksesta kuin asumistuestakin, tiputtaa hallitus nämä ihmiset lopulta perustoimeentulotuelle. Jo nyt PAU saa jäseniltään yhteydenottoja, kuinka esimerkiksi sovitellun päivärahan loppuminen ja asumistuen leikkaus tulevat alentamaan pienipalkkaisen osa-aikaisen työntekijän toimeentuloa niin paljon, etteivät rahat riitä enää pakollisiin menoihin.

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry toteaa, että jälkikäteisarvioinnissa on erityisesti otettava huomioon eri sosiaaliturvaleikkausten kerrannaisvaikutukset.

PAU tuo esille myös huolensa siitä, että vaikutusarviointia ei ole tehty riittäväällä tavalla lakiesityksiä valmisteltaessa ja ennen muutosten voimaantuloa. Hallitus jatkaa merkittävien ihmisten toimeentuloa heikentävien muutosten ajamista ilman yksilötason kokonaisarviota.